

Offentliga samtal sker i små grupper

I Habermas kanske radikalaste bok: *Borgerlig Offentlighet*, från 1962, visar han hur offentliga samtal i tidig liberalism sågs som samtal, där folk pratade med varandra. Tanken att offentliga samtal skulle kunna vara envägskommunikation i massmedia fanns inte.

Publikationer lästes högt på salonger och i kaffehus. Sedan satte det offentliga samtalet i gång. Högläsning var ett sätt att avbryta samtalet, för att sedan intensifiera det. Högläsningen tystade samtalet för att senare göra det mer högljutt.

Opinion var del av problemlösning snarare än åsikt

Opinion lanserades, enligt Habermas, på den tiden som del av en problemlösningsprocess, inte som en representation av vad folk tyckte och tänkte, och absolut inte innan dessa satt igång och deltagit i problemlösningsprocessen.

Opinion förvandlades från att vara del av en uppfinnar-metod som lanserade nya saker. Inte som en förstelnad bild av åsikter.

Vid sekelskiftet ersattes offentliga samtal med publicering och publicitet. Det skapades en illusion om att samtal kan vara massmedial envägsmonolog. Men inte heller ett referat av ett samtal är ett samtal.

Elitens samtal med varandra i exempelvis ett panelsamtal eller ett soffprogram förvandlas via mediet till ett envägs-referat, alltså en form av monolog. Monologer kan vara bra men de bör inte blandas ihop med samtal.

När föredrag tystar samtal

Med Habermas *Borgerlig Offentlighet* går det att analysera hur föredrag och paneldebatter kan tränga undan och tysta offentliga samtal. De tenderar att producera publik som tränar sig på att vara tyst och lyssna.

De öppna frågestunderna efteråt producerar en självvald panel som återigen producerar nya tysta åhörare. Flertalet tystas av själva mötesformen.

Myller av smågrupper istället för storgrupp

Den här formeln: $n(n-1)/2$; visar antalet individuella relationer i en grupp. n =individuell deltagare i gruppen.

Det är ju en förenkling, men om vi tänker oss att formeln visar hur många par som behöver förstå varandra och reda ut missförstånd visar formeln hur komplicerat detta blir i större grupper.

I en grupp med 5 deltagare behöver 10 par förstå varandra.

I en grupp på 7 behövs 21 pars missförstånd redas ut.

Med 9 är det 36.

Med 11 deltagare blir det 55.

I ett stormöte med 250 blir det över trettiotusen "Va, vad menade du?"

Vi kan också använda formeln för att visa antalet individuella konflikter och oenigheter som behöver redas ut.

Tittar man på formelns resultat så anar man att gränsen för demokratisk och jämlik delaktighet i ett samtal går vid ca sju personer. I grupper på över sju personer behöver några tystna för att samtalet ska fungera. I större grupper produceras alltså paneler som pratar med varandra och åhörare som lyssnar.

Om man undersöker dialoger under stora kongresser så kan jag tänka mig att man finner att det aldrig är fler än sju som samtalar med varandra. De andra som sätter upp sig på talarlistan för monologer. De blir inte tilltalade tillbaka. De kan inte sätta igång dialoger.

Offentliga samtal behöver publikationen och föredraget men bara som inledning till samtal i små grupper. Offentliga samtal förs vid runda bord, i bikupor och promenader – inte i massmedia och inte när folk sitter i buss-sittning under föredrag.

Per Herngren

2008 09 14, version 0.2

Referens

Jürgen Habermas, *Borgerlig offentlighet: kategorierna "privat" och "offentligt" i det moderna samhället*. Arkiv moderna klassiker, 1984 (1962).